

Тема уроку: Природні комплекси материків та океанів.

Широтна зональність і висотна поясність.

Мета: поглибити та систематизувати знання про природні комплекси, географічну оболонку та її закономірності; продовжити формування умінь та навичок працювати з тематичними картами атласу з метою встановлення та пояснення головних географічних закономірностей; розвивати вміння самостійно працювати з джерелами географічних знань; сприяти формуванню ціннісного ставлення до природи.

Обладнання: карта «Географічні пояси та природні зони світу», атласи, підручники, зошити, відеоматеріал

Тип уроку: комбінований

Ключові поняття: Природні компоненти, природній територіальний комплекс, широтна зональність, висотна поясність, ландшафт, природні зони.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань

Перевірка знань географічної термінології:

Клімат, Повітряні маси, Циркуляція атмосфери, Водні маси, Океанічні течії.

Працюємо з картами атласу:

Що таке ізотерми, що вони показують?

Які вітри ви знаєте постійні?

Як на карті можна дізнатися скільки опадів випадає в даній місцевості?

Які кліматичні пояси виділяють?

Клімат цього кліматичного поясу формується під впливом жарких, вологих, чистих повітряних мас. Тут встановлюється пояс низького тиску. Протягом року тримається висока температура повітря (+24...+28 °C), тому цей клімат називають кліматом «вічного літа». Річна амплітуда температур незначна — 1—2 °C. Унаслідок сильного нагрівання поверхні у цих широтах та інтенсивного підняття теплого повітря формуються потужні купчасто-дощові хмари. Вони щодня приносять зливи з грозами. Тому опадів протягом року випадає дуже багато — понад 2000 мм. Характерна висока відносна вологість повітря. **Який це кліматичний пояс?**

III. Мотивація навчальної діяльності

Розгляньмо карту «Географічні пояси та природні зони світу». Чи не нагадує вона різнокольоровий візерунок? Окремі шматочки — природні зони, які разом утворюють витягнуті смуги — географічні пояси, а які географічну оболонку. Якщо вилучити будь-яку частинку, вся її цілісність спотвориться. Такі ж правила існують і в природі. Кожен природний компонент має своє місце у природному комплексі та відіграє певну роль. Певний набір та особливості розташування природних комплексів властиві кожному з материків та океанів Землі.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. ПТК (ландшафт)

ПРИРОДНІ КОМПОНЕНТИ → ПРИРОДНИЙ КОМПЛЕКС

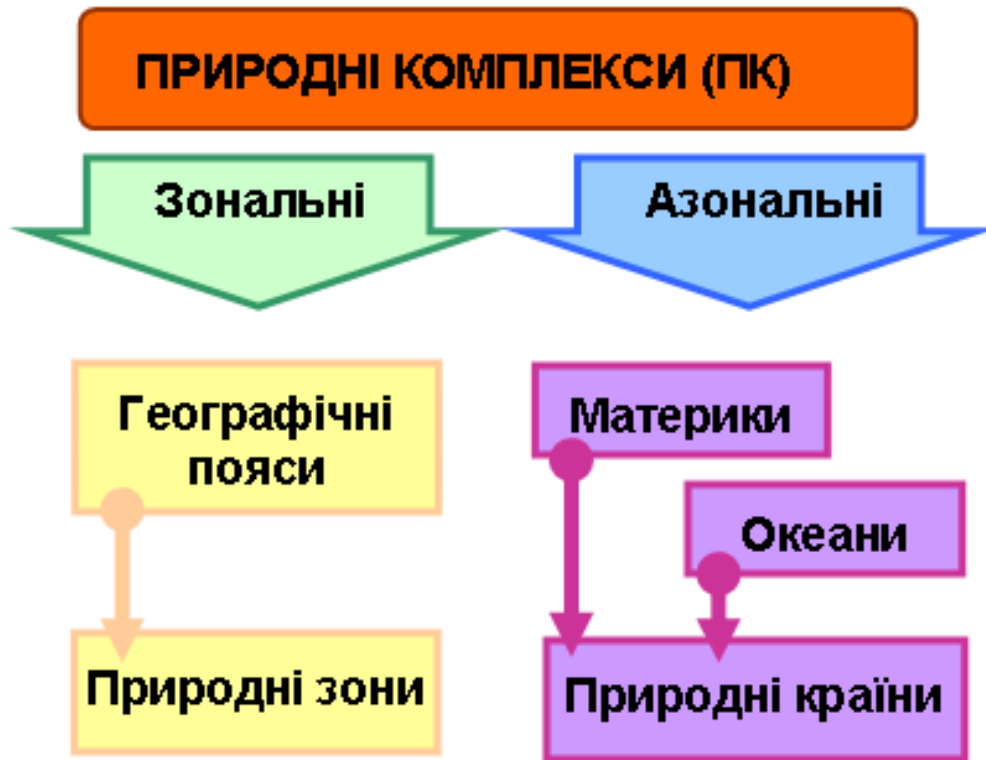
Найбільший природний комплекс Землі — географічна оболонка, яка поділяється на менші за розмірами природні комплекси.

Синонімом ПТК є поняття ландшафт (від нім. — загальний вигляд місцевості) як порівняно однорідної ділянки географічної оболонки.

Внаслідок тривалої взаємодії на материках та в океанах сформувалися різні за розмірами ділянки з певною однорідністю рельєфу, клімату, рослинного і

тваринного світу, ґрунтів. Ці ділянки називають природно-територіальними комплексами (ПТК).

Природно-територіальний комплекс — закономірне поєднання природних компонентів на певній території, які перебувають у взаємодії та утворюють нерозривну систему

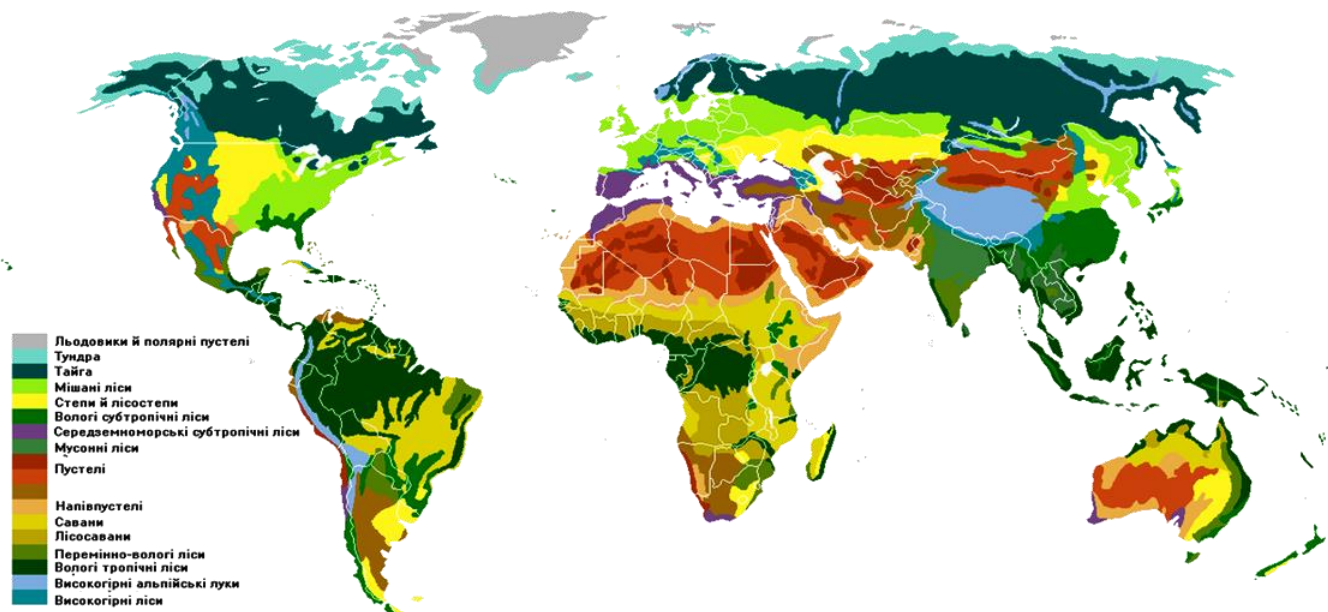

Широтна (горизонтальна) зональність — це закономірна зміна природних компонентів та природних комплексів від екватора до полюсів. Вона зумовлена нерівномірним розподілом енергії Сонця по широті через кулястість Землі. Найбільше широтна зональність проявляється в межах великих рівнин. Там чітко простежуються зональні природні комплекси — географічні пояси та природні зони.

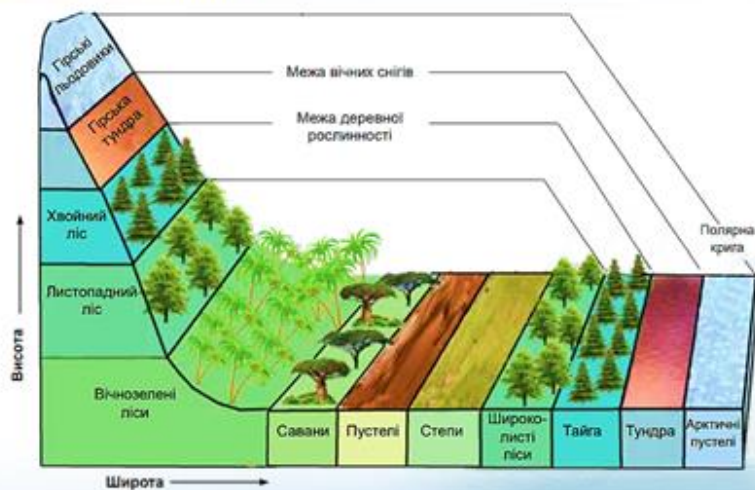
Географічні пояси — найбільші широтні зональні підрозділи географічної оболонки. Географічні пояси збігаються з кліматичними поясами і мають одні й ті самі назви.

Природні зони — великі частини географічних поясів, які закономірно змінюються від екватора до полюсів і від океанів у глиб материків. Формування природних зон на суходолі обумовлено насамперед типом клімату, а назва — характером рослинності. У Світовому океані також існують природні зони, але таких яскраво виражених розбіжностей, як на материках, у них немає.

Вертикальна поясність — закономірна зміна природних комплексів, пов'язана зі зміною висоти над рівнем моря, характерна для гірської місцевості. Вона зумовлена насамперед зміною кліматичних умов із висотою: зниженням температури й тиску, збільшенням (до певної висоти) кількості опадів. У Світовому океані також є своєрідна вертикальна поясність — зміна властивостей водних мас із глибиною та, відповідно, й органічного світу.

- Розміщення природних зон підпорядковане географічній зональності — вони змінюються від екватора до полюсів (широтна зональність)
- Зміна природних зон у горах з висотою називається висотною (вертикальною) поясністю

2. Закономірності розташування природних зон на Землі

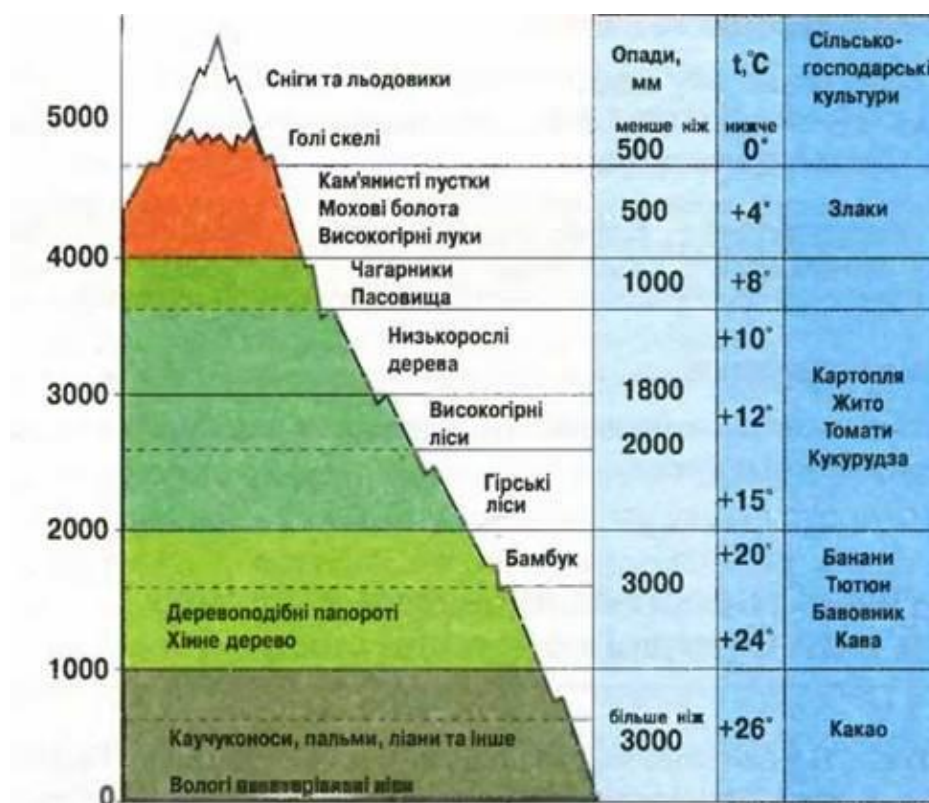
Практична робота з картами атласу: «Географічні пояси та природні зони світу», «Кліматичні пояси Землі».

Завдання 1. Виявіть закономірності поширення природних зон по материках Землі. Результати занесіть у таблицю. Зробіть висновок.

Природна зона	Географічний пояс	Материк
Напр. Зона вологих екваторіальних лісів	Екваторіальний пояс	Африка, Півд. Америка, Євразія

Завдання 2. Користуючись картою «Географічні пояси та природні зони світу» простежте зміну природних зон уздовж меридіану 20° сх. д. від екватора до півночі. Зробіть висновок.

Завдання 3. Аналіз схеми вертикальної поясності в горах. Простежте зміну природних зон з висотою. Поясніть причини формування вертикальної поясності в горах.

Від чого залежить кількість вертикальних поясів в горах?

V. Узагальнююче повторення

- Географічні пояси — це природні комплекси, що широкими смугами простягаються у широтному напрямку
- Природні зони — природні комплекси, що мають характерні їм тип клімату, ґрунти, рослинність, тваринний світ і які закономірно змінюються від екватора до полюсів
- Висотна поясність — закономірна зміна природних зон з висотою в горах

Домашнє завдання.

Опрацювати конспект уроку, параграф підручника 7, вивчити поняття.

Виконати практичну роботу, переслати для перевірки

Підготуватися до опитування, повторити параграфи 5,7